

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 50 fill. Egy szám ára 6 fill.

TÁRSSZERKESZTŐK
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallásnár Debrecen.

Kálvin Szövetség.

A magyar kálvinista egyháznak mindenkor nagy erőssége volt híveinek a krisztusi tanításokhoz való szilárd ragaszkodása, puritán jelleme, erős hazafias érzése, egymás iránt való önzetlen szeretete s lélekben való összetartozásuknak nemes érzése.

Ezeket a talán szunnyadó, de a hívő lelkében bizonyára élő nemes tulajdonságokat kívánja új életre ébreszteni s tevékeny társadalmi munkára serkenteni az 1908. június hó 16-án Budapesten véglegesen megalakult országos *Kálvin-Szövetség*.

A *szövetség célja* a magyar kálvinista egyház híveinek az egész országra kiterjedő *oly nagyobb arányú egységes szervezetbe való tömörítése*, melynek keretében együttes munkálkodást fejthetnek ki a hívek az egészséges társadalmi és egyházi élet emelése, a vallásos és szociális érzés megszilárdítása, a *szellemi és anyagi jólét előmozdítása* terén, hogy a gyenge, az erőtlen, a lankadó felemeltessék, a közönyös, a hitetlen felébredtessék, a munkás, az érdeklődő hívő megerősítettessék.

A szövetség *céljainak megvalósítására szolgálnak* az alapszabályok szerint:

a) A szociális kérdések, az egyház és

társadalom közti érintkezés tudományos és gyakorlati megvilágítása hírlapokban, evangéliumi szellemű folyóiratokban s mindenütt, ahol erre szóval vagy tollal alkalom nyílik.

b) Szövetségi lap vagy folyóirat létesítése s a már meglévő ev. szellemű és irányú folyóiratok támogatása és terjesztése.

c) Felolvasások, vándorgyűlések és vallásos összejövetelek tartása, szociális tanfolyamok rendezése és ilyeneknek kezdeményezése.

d) Szövetségi évkönyv s szociális kérdésekről szóló és vallásos szellemű művek kiadása, ilyen művek kiadásának elősegítése s az idevágó irodalom fejlesztése, támogatása.

e) Az egyes református egyházközségek, s az egész ref. egyházban mutatkozó vallásos, társadalmi bajok felderítése s azok orvoslása és megelőzése céljából ifjusági és más alkalmas vallásos irányú és szórakoztató körök és egyesületek, továbbá mesterinasok, segéddek, munkások, cselédek részére otthonok, szállók, foglalkoztató műhelyek, ezenkívül árvaházak, diakonissza-otthonok, az elhagyott gyermekek és elbukott leányok részére, ugyszintén a bűnbeesett és büntetésüket kiállott hitsorsosok részére is menedékhelyek, foglalkozást közvetítő intézetek s a szövetség által

kitűzött célt előmozdító egyesületek, intézetek és körök, gazdasági- és hitelszövetkezetek stb. létesítése, előmozdítása vagy ilyeneknek kezdeményezése. Hasonló irányu egyesületekkel való összműködés s azok támogatása.

f) A munkások bajainak tanulmányozása s a kálvinista munkások vallásos és hazafias irányban való felvilágosítása céljából ezeknek szervezése, vezetése és támogatása.

g) A kivándorló hitsorsosok védelme, utbaigazítása és támogatása;

h) Községi és kerületi szövetségek szervezése.

A cél elérése végett felhasználja a szövetség a szó, toll és nyomtatott betű hatalmát. Évi közgyűlésein rendezendő szociális kurzusain tárgyalja a legégetőbb társadalmi problémákat s azokat igyekszik Kálvin szellemében a szeretet, a puritán egyszerűség és a felélesztett kötelességérzet segítségével az egyházra, államra és az egyénre nézve legkedvezőbb uton megoldani s a nemes és tiszta ideálok beoltása és megerősítése által igyekszik a *hívek életébe irányítólag befolyjni*.

Harcosokat nevel és képez a jó ügy javára, megtölti őket azzal az odaadó áldozatkészséggel, mely *az élet célját nem látja betöltöttnek* a mindennapi anyagi szükségletek és élvezetek elérése által.

Harcosokat igyekszik nevelni annak a *nemesebb iránynak*, amelynek diadalra jutásától társadalmunknak és nemzetünknek jobb jövője függ.

Ezen célja elérésében még egyrészt kéri és reméli az egyház támogatását és jóakarátát, másrészt könnyebbé és sikeresebbé teszi annak munkáját, tevékenységével az élő és alkotó egyház nagy fontosságát bizonyítva a köznapi életnek minden eshetőségei között. Fejlődő, átalakulásban levő társadalmunkban megőrizni és tovább fejleszteni igyekszik a szabadságnak, felelősségérzetnek és alkotó keresztyénségnek nagy ideáljait!

Ez elvekből kifolyólag a szövetségnek, illetőleg tagjainak gyakorlati iránya és feladatai vannak, mert a szociális kérdések, az egyház és társadalom közti érintkezés tudományos és gyakorlati megvilágításán kívül,

a szövetség és tagjainak feladata megfigyelni az *egy-egy község és az egész egyházban mutatkozó társadalmi bajokat*. Felderíteni az okokat és javasolni gyógyító szereket.

Közre kell hatni a *szövetkezetek létesítése* és okos vezetése körül. Alkotni a mesterinasok, segédek és munkások részére otthonokat, szállókat, *szórakoztató köröket*. Ifjusági és egyéb a célnak megfelelő *egyesületeket* és *köröket*. Ahol ez keresztül nem vihető, oda-hatni, hogy a meglévő társaskörök a vallásos irányu folyóiratokra és művekre figyelemmel legyenek.

A felekezethez tartozó *munkásságnak szervezése és vezetése* egy további, kétségkívül nem könnyű, de nagyon fontos feladat.

A községi élet ezernyi eseménye és törekvése közt minden fordulatnál *érvényesítenünk kell saját kálvinista meggyőződésünket*. Itt van a vasárnapi munkaszünet, az alkoholizmus, az elbukott leányok, az elhagyott gyermekek ügye. A főiskolai ifjuság vallásos és erkölcsi nevelése. Az idevágó irodalom fejlesztése vagy támogatása. A cselédotthonok, árvaházak, foglalkoztató műhelyek létesítése. A bünbeesett hitsorsosoknak büntetésük kiállása után elhelyezése, részükre foglalkozás szerzés.

A Kálvin-Szövetség ezen nagyarányú és kiváló egyházi, társadalmi és nemzeti jelentőségű feladatának csak úgy lesz képes megfelelni, ha lehetőleg az egész magyar kálvinistaság *élő hittel, erős lélekkel sorakozik* a kibontott zászló alá s nemes lelkesedéssel vesz részt a szövetség sokoldalú munkájában. E végből az országos szövetség tagjainak községenként és külön kellene helyi, illetve kerületi szervezetekbe csoportosulniok s ily módon a saját viszonyaik figyelembevételével tenni az országos központnak javaslatokat speciális helyi teendők ügyében s munkálkodni a szövetség céljainak megvalósításában. Ily módon fejlődhetik majd a szövetség az *egész országra kiterjedő élő szervezetté*, melynek vérkeringése lehetővé teszi, biztosítja a magyar kálvinistaságnak egységes és egészséges életműködését.

Bizva bizunk abban, hogy azok a nagy

és nemes célok, melyeket a Kálvin-Szövetség maga elé tűzött, kellő visszhangra fognak találni s ebben a reményben lelkünk egész melegével kérjük, méltóztassék a Kálvin-Szövetségbe belépni s a szövetség részére tagokat gyűjteni.

Teljes bizalommal és hittel reméljük, egyházunk és hazánk javát tartva szem előtt, hogy „Kálvin-Szövetségünk“ célját nemcsak előmozdítani, hanem a szövetségben tevékeny részt is venni hitsorsosaink színe-javasietni fog. Az Úr velünk leszen, „ki meg-eleveníti a mi lelkünket s nem engedi, hogy a mi lábaink elessenek“ (LXVI. Zsolt. 9.), hívjuk is Őt segítségül, míg közel vagyon!

Budapest, 1908. október hó.

Kenessey Béla, erdélyi ref. püspök, egyházi elnök

Kovácsy Sándor, a bpesti ref. egyház főgondnoka, világi elnök

Petri Elek, budapesti ref. lelkész és

Révész Kálmán, kassai ref. esperes, egyházi alelnökök

Gonda Béla, min. tanácsos, világi alelnök

Dr. Bernát István orsz. képviselő, ügyvezető alelnök

Ligárt János, ny. honvédszázados és

Hamar István, ref. theol. tanár, titkárok

pálóczi Horváth Zoltán dr., ügyvéd, ügyvezető titkár

Dr. Székely József, szentmártonkátai ref. lelkész és

Dr. Csuhány Sándor, ügyvéd, jegyzők.

Menjetez templomba!

Szól a harang, minden hangja

A templomba hívogatja

A szenvedőt, a boldogot,

Árvát, szegényt, a gazdagot.

Minden embert, a ki csak él,

Ki e földön hiszen, remél.

Hogy ott Isten színe előtt

Vigaszt, üdvöt nyerjenek ők.

Hogy lelkük egy pillanatra,

Ima szárnyán a magasba,

Oda szálljon megtisztultan,

Hol az örök boldogság van!

*Hogy egy percre a szeretet
Hassa át mind a szíveket;
S érezze azt minden lélek:
Isten nem tesz külömbiséget!
Hogy ő szeret mindnyájunkat,
S meghallgatja imáinkat.
Hogyha szívünk szeret és hisz';
Hit, szeretet a menybe visz'.
Szívünk, lelkünk e két erény
Hassa át mint éjjel a fény....
Hogy mindenkor életünkben
Egy hit legyen a szívünkben.
Hogy csak addig szeret Isten
És segít meg szükségünkben,
A mig benne bizunk, élünk,
S minden ember a testvérünk!
Szól a harang, minden hangja
A templomba hívogatja,
A szenvedőt, a boldogot,
Árvát, szegényt, a gazdagot.
Oh menjetez, ott találtok
Vigaszt, üdvöt menyországot!*

Kolozsvár, 1909. január 16.

Péter Gábor
III. ref. th.

Egy haldokló panasza.

Monod Adolf „Bucusu“-jából.

Isten igéjének tanulmányozása.

Kedves barátaim, az eszmék ama rendjében, — melyben utolsó vasárnap e cím alatt: „Egy haldokló panasza“ magyarázni kezdettem azt az új nézőpontot, mely öbennél¹ támadt sok dolgot illetőleg, melyeket most szeretne, ha másként cselekedett volna és a melyeket most másként tenne, ha vissza szólíttatnék félig nyílt sirjától, — egyike a legfontosabbaknak, az Isten igéjének tanulmányozása. Ah! bizonyára így szól akkor² az ember magához: Mennyire másként kellett volna eljárjak Isten igéjével szemben; mélyebben kellett volna azt tanulmányoznom és jobban elsajátítanom, hogy jobban gyakoroljam és ugyanakkor azt másokkal is jobban közölhessem.

Allapodjunk meg néhány rövid pillanatra ez üdvös gondolatnál, hogy ez alázza meg azokat, kikre nézve jó az idő vége és azokat, kiknek még adatott idő, de nem tudják: meddig, világosítsa fel.

¹ t. i. a haldoklóban, ki maga e sorok szerzője. Ford. megjegyzése.

² a halál kapuja előtt. Fordító.

Mi a Szentírás? Sohasem fogják azt megmagyarázhatni az emberek, hogy ez mikép képződött ki; sem különösen azt, hogy az Istennek leke és az emberi lélek miként egyesültek ebben, hogy ebből isteni beszédet alkossanak és magasságost, mint az egek és egyszersmint emberi beszédet, mely velünk teljes vonatkozásban áll. Ennek megmagyarázása nem kevésbé nehéz, mint volna annak kifejtése, hogy miként egyesülnek Jézus Krisztusban az isteni és emberi természet és ez összehasonlítás nem tölem cred, hanem az Írásból, mely magát írott Igének és a Jézus Krisztust élő Igének nevezi. Bármily módon formálódott is az ki, a Szentírás: a menny, a földön kibeszélve; a mennyországban elvei azok, melyek benne emberi nyelven közöltetnek az emberekkel, mintha az a láthatatlan ország leszállott volna közéjük és szemük elé helyeztetett volna. Nincs egy más könyv se, — bár a legjobbak közül való legyen, — mely velünk így közölje a mennyekországának titkait. Azok emberi tévedésekkel vannak vegyülve; egyedül az Írás mentes azoktól, ez az Istennek könyve, mely telve van Isten igazságával. Ebben a Szentlélek által Istent halljuk beszélni. Látjuk az Istent, az embert, a jelent, a jövőt az időt, az örökkévalóságot leírva úgy, mint a milyenek.

Ha valaki így számolt be önmagának arról, hogy mi az Írás, annak azt se lesz nehéz bevalani, hogy miként kell ezt használni. Ugy kell kérdeznünk az Írást, miként kérdezték az égnek angyalát kit Isten e pillanatban kifejezetten azért küldene, hogy minket a mennyekről kioktasson, vagy a mi még jobb, a miként kérdezték a mi Urunk Jézus Krisztust, ha e pillanatban mellettünk volna és mi Vele beszélgethettünk és Őt halljuk, midőn a Szentírást olvassuk. midőn ez nekünk Őt kijelenti, az Ő lelke által és részéről jelent ki nekünk minden dolgokat. Oh! miként tudnók e könyvet elég figyelemmel és tisztelettel körül venni.

Kétség nélkül nem ez,¹ maga az igazság, mely minket megment, de ebben van annak útja; nem ez az üdv, de e könyv az, mely nekünk üdvünket kijelenti, a mely nélkül azt soha meg nem ismerhetnők és a mely által, abban az arányban, melyben ezt minél jobban megismerendjük, annál jobban meg fogjuk ismerni Jézust is, a mi lelkeink Idvezítőjét. Egy keresztyén sem fogja tagadni ez elvek igazságát és mindazáltal mily ritkák azok az Írásokat mélyen tanulmányozzák! A legtöbben telületesen olvassák azokat és bizonyos általános nagy igazságokra szoritkoznak, a helyett, hogy mindennap előbbre haloznának és számot adnának maguknak az igazságról, a mennyire csak tehetik, a szerint mint megíratott: „A titkok az Örökkévalónál, a mi előttünk vannak, de a kinyilatkoztatott dolgok a mieink és a mi gyermekeinké.” És miért e különös ellenmondás önmagunkkal?

¹ a biblia. Fordító.

A nehézségek miatt, melyeket ennek olvasása okoz. Be kell ismerni: mikor az ember ezt olvasni kezdi, sok nehézségre és homályosságra talál benne; és minthogy sok munka kell azoknak elhárítására és minthogy az emberi szellem természet szerint rest és renyhe, az ember lassanként elveszti bátorságát és olvasva és ismét olvasva az Írást, mindig egyforma munkára szoritkozik, mely alig hatol túl a felszínen, mely nem tanul új dolgokat és a mely mindig ugyanazokhoz a dolgokhoz térve vissza olykor-olykor bizonyos fáradtságot sugall, mintha Istennek ígéje nem volna érdekes, mintha az nem volna képes minket mindig és mindig tanítani, mintha az nem volna kimithetetlen, mint maga az Isten! Mindazáltal tartózkodjunk azt hinni, hogy e nehézségek legyőzhetlenek.

Nem, barátaim; de fáradtságot kell venni; és itt, mint az imádságban és a keresztyén életnek minden részében, Isten azt akarja, hogy az ember Ővele együtt legyen munkás. A bibliának megismerése, a bibliának megkedvelése emez alázatos, őszinte és kitartó munka gyümölcse és jutalma.

Oh, vajha mindenki új buzgalommal térne vissza bibliájához! Vegyetek könyvet könyv után, arra törekedve, hogy ez olvasásból ne csak az érzékeny kegyesség általános érzelmeit nyerjétek, hanem a mennyországban mély és növekedő ismeretére jussatok.

Egy könyvet addig tanulmányoztak, míg azt annyira megértették, a mennyire csak tehetitek; és aztán menjétek át egy másikra és azután egy harmadikra és így tovább; és azt fogjátok találni, hogy másod-zori és harmadszori olvasásra sok látszólag legyőzhetetlen nehézség szét fog oszlani; és ha még marad is, nem kevésbé fogjátok megkapni a munka gyümölcseit, melyet végeztetek Isten előtt. Ne hagyjátok ki e tanulmányból még a legnehezebb könyveket se, a prófétákat, a kis prófétákat, melyeket sok keresztyén kihagy, mint éthetetlen könyveket; ha az ember fáradtságot vesz azoknak tanulmányozására, meg fogja látni, hogy sok igen érdekes dolog van ott. Egyébiránt, Isten jóságából, vannak jó könyvek, jó magyarázatok az írás bizonyos részeire vonatkozólag, melyek a másokra nézve is kulcsul szolgálhatnak; és segítségül véve e jó könyveket, az ember mindig előbbre hatol Isten ígéjének ismeretében; és aztán az ember körülményesebben e könyv ama részeire adja magát, melyek különösebben a keresztyénekre vonatkoznak, de ismétlem, a nélkül, hogy közülük egyet is elhanyagolva. Azok számára, a kik ekként hűek és kitartók lesznek, az lesz a gyümölcs és a jutalom, hogy megértik Isten ígét, megszeretik azt, mindig igen rövidnek találják annak jól megértésére. Ismerem egy embert, ki mindennap hét órát szentelt a biblia tanulmányozásának és a ki e tanulmányban mindig növekedő gyönyörűséget talált. Ha valaki hitelt használva azokat a segédeszközöket; melyeket Isten rendelkezésére bocsátott és számítva Istenre,

hogy őt vezesse, követné e gondolatokat, melyekre nekem e pillanatban csak rámutatnom lehetséges, oly kincseket találna az Isten ígéjében, melyeket még nem is gyanított. Akkor ez neki oly erős támasza lesz, mint volt a pusztában megkísértett Jézusnak. Akkor ez neki azzá lesz, a mi volt Uj-testamentom szentjeinek és az Ó-testamentomainak az Írás ama részei, melyek ő előttük léteztek; az, ami volt Dávidnak, az, ami volt Dánielnek, ami volt szent Pálnak, ami volt az Isten minden szentjeinek! És vajha. Az, kinek nem nehezebb, hogy megáldjon kevés, mint sok idő alatt, sem kevés, mint sok erővel, úgy áthatná szíveteket ezekkel a szavakkal, melyeket hozzátok intézek, hogy ezek a ti biblia-tanulmányotokban oly átalakulást eszközöljenek, melyért áldani fogjátok Istent még az örökkévalóságban is. Ámen.

— Francziából fordította:

Kónya Kálmán, bányai ref. pap.

KRÓNKA.

„Ne temere“ a hadseregben.

Már többször megemlékeztünk arról a langyos elintézési módról, melylyel a pápai szentszék a „Ne temere“ bréve ellen keletkezett recenzus hatását azzal akarja gyöngíteni, hogy a püspököket egy esztendőre terjedő hatálylyal fölruhazza a dispenczió jogával. Hogy ez az időleges engedelmény mennyire nem szünteti meg a bréve káros hatását s hogy mennyire nincsen igazuk azoknak, akik azt hiszik, hogy a bréve hatása nem lesz érezhető a mindennapi életben, arra csattanó bizonyíték a „M. Sz.“ egyik közelebbi hira:

Szentmiklóssy János, római katolikus vallású, soproni főhadnagy eljegyzett egy soproni ágostai hitvallású evangélikus leányt, Éder Gizellát. Az eljegyzés a főhadnagy felettes hatóságának is tudomására hozatott annak rendje és módja szerint, amire a völegényt egy napon a parancsnokság útján arról értesítette a tábori püspök, hogy az esküvőnek okvetlenül római katolikus iemplomban kell megtörténnie, mert a házasság csak így lesz törvényes. A parancsnokság nem tűr megamaga kebelében konkubitátust!

A hadvezetőség tehát, ha ez a hír, melynek hitelességét a „M. Sz.“ hangsúlyozva kiemeli, igaz, a hadsereg vezetősége magáévá tette a „Ne temere“ bréve-nek azt a fölfogását, hogy egyedül a katolikus lelkész előtt kötött házasság érvényes, amiből az következik, hogy minden más pap előtt tartott esküvő csak kombinátus, vadházasság. A legvadabb felekezeti egyoldalúság és türelmetlenség így tör utat egyik közintézményünk fölfogásába, mely döntő súlyú egész sereg intelligens magyar család belső életének irányítására.

A hadseregben eddig is az volt a fölfogás, hogy a polgári házasság egymagában nem állapítja meg a

házasság érvényességét. Eddig azonban — a vegyes házasságok esetében is megelégedtek bármilyen egyházi esketéssel. Most azonban a katonai fölfogás a maga hatáskörében kényszerítő erővel ruhazza föl a pápai rendeletet. Civil embereknek legalább az a joguk van meg, hogy naprendre térjenek a pápai bréve középkori türelmetlensége fölött s fedezékül használva föl az állami törvényeket, amelyek minden fölvilágosult ember számára egyedül lehetnek irányadók abban a tekintetben, hogy mikor tekintsék a házasságot törvényesnek, tisztelettel negligálják a pápa egyéni véleményét. A katonai tiszteket azonban a hadsereg vezetősége egyszerűen megfosztja ettől a lelkiismereti szabadság gyökerét érintő elemi emberi jogtól s valószínűs diktatura alá helyezi azokat a szerelmes katonatiszteket, akik véletlenül katolikusoknak születtek, vagy akik katolikus leányt akarnak feleségül venni.

A militarizmus középkori erkölce perverz öllekezésben fűzi így magához a középkori papi erkölcsöt.

Kiváncsiak vagyunk rá, hogy ezekután akadehang, amelyik vitatni meri a „Ne temere“ ártalmatlan voltát?

A kolozsvári „Bethlen Gábor Kör“ félév.

— (Elnöki beszámoló.) —

A Bethlen Gábor Kör idei munkásságát új alapon és új munkarenddel kezdte meg. Ha eddig az volt a célja, hogy az ifjúságot a Bethlen Gábor vallásos és tudománykedvelő szellemében egyesítse és szervezze, úgy idén mélyebbre vetette hálóját, mert az ifjúság egyes tagjait célja szerint nevelni akarta. Munkája kezdetén rendszeresen kidolgozott programot adott, amelyben kifejtette, hogy mit szeretne csinálni s most, midőn e beszámolóban arról kell szólni, hogy mit tudott csinálni: a kettő között levő tagadhatatlan különbség egyáltalán nem a sikertelenségnek a mértéke, csak annak az egyszerű törvénynek a nyilvánulása, hogy *idő és valóság között örök a különbség*. Programunknak nem csak kötelező ígéretek táblázata volt, amelynek be nem tartásáért felelni tartozunk, hanem terveknek és reményeknek sorozata, amelyek közül bármilyen keveset is látunk beteljesedve, ebben a kevésben is föl kell ismernünk Istennek áldását, amely mindennél erősebb bizonyítéka annak, hogy nem hiábavaló az ő útjain járni. A Bethlen Gábor Kör munkásságának a természete okozza, hogy itt az eredmény nem külső sikerekben, nem statisztikai adatokban felmérhető módon nyilvánul meg, hanem a lelki élet titkos, sokszor ellenőrizhetetlen világában végbemenő szellemi folyamatokban áll.

A főiskolai ifjúság életét mélyíteni és világnézetét keresztyéni alapokra fektetni akaró diákszövetség megalakulása óta minden kedden este 8 órakor tartja üléseit. Programjában ugyan általában az egyetemi

ifjuságra gondolt, de eredményben csak a theologus ifjuságra terjeszthette ki munkásságát, s azok közül is csak 10—15 tag részvételével. Arra csakugyan tulajdonképpen optimizmus lett volna számítani, hogy már az elsőfélévben tolongani fognak a diákok ezen a bibliamagyarázati órákon, hisz gondoljuk el, hány ifjunak világnézetében alakul ki az élet végsőkérdése, a vallás és biblia javai iránt való érdeklődés; hány ifjunak a lelke vágyódik az igazi keresztyéni békeségre és hány ifjunak van sejtelve arról, hogy milyen mássá lesz egész világképünk a szentírásban klasszikusan kifejezett vallásos élmények szempontjai alatt? Csak a dolgok rendes menetét látom abban, hogy ez az intézmény előbb a theologusok között gyökerezik meg, mert a biblia igazságainak a leendő papok lelkén át kell meghódítaniok a világot. Ez a bibliaolvasás tulajdonképpen nem egyéb, mint a szentírásban rejlő építőelemek közösen végzett felszabadtítása és közös átélése. Itt tanulják meg, hogy mi nekünk a biblia: örökifjú bizonyágtétel az Istenben való élet tipikus erőnyilatkozatairól. Tudomány és egyéni szempont előző feltétele a közös épülésnek, amelyből két kisértő van kizárva: a hypokrizis és methodismus. Márk evangéliumát olvasták, hogy mindenek előtt a názáreti Jézus történeti személyiségének áldott közélébe jussanak.

Az ifjusági egylet még csak az előkészítés stádiumába van és még sokáig abban fog lenni. Jelül annak, hogy az ilyen munkánál tulajdonképpen az előkészítés a legnehezebb. Amíg megismerjük és a személyes ismeretség révén magunkhoz kapcsoljuk azokat, akiket szervezni akarunk, amíg az illetőknek köztudatától kiváltjuk egy ilyen egylet szükséges voltának az érzését, amely aztán a szervezkedésnek az indító okául szolgálhat: bizony sokat kell dolgozni és várni. Már maga ez a munka is eredmény. A Kör buzgóbb tagjai minden szerdán és szombaton este összejönnek a hídellei földész ifjakkal, akik közül nem egyre állandó, mély hatást gyakorolnak a napi kérdéseknek vallás-erkölcsi szempontokból való megbeszélése által. Ez volna a Bethlen Gábor Kör pástorációja, amelynek gyakorlása különösen theologus ifjainkra volna hálás feladat és jó iskola. Egy részük ugyanis csak egyik-másik legáció alkalmával érintkezik a hívek seregének alsóbb osztályaival, pedig ezeknek a lélektana nélkül nincs lelkipásztorság. A Körnek ilyen irányú munkásságát nem teszi feleslegessé a „Bocskay-egylet” sem, a mely a kifejezetten *new* vallásos egyesület lévén, a társadalmi (socialis) nevelést tűzte ki céljául, s mint ilyen, áldásos működésével csak hála kötelezheti a Bethlen Gábor Kört, mikor annak a munkamezőt mintegy előkészíti, hogy a keresztyén elvet ott is érvényesíthesse.

Gazdag aratással biztat a *vasárnapi-iskola* intézménye. Három iskolában, összesen nyolc tanteremben, körülbelül 150 gyermekkel foglalkozik vasárnap dél-

utánonként 8 kör tag (theologusok). kik alapos képzés és egyöntetű tanítás terv szerint végzik igen nagy kedvvel szép munkájukat. A gyermekek nagy örömmel járnak el ezekre az órákra és versengve igyekeznek minél figyelmesebbek lenni, mert az ilyenek kis bibliát, vagy vallásos tárgyú ifjusági iratokat kapnak emlékül. A szülők megnyuvással bocsátják el gyermekeiket és szívesen érdeklődnek haladásuk iránt, amit bizonyítanak a nagyon látogatott vasárnapi iskolai ünnepélyek is. Ugy a kir. tanfelügyelőség, mint a helybeli egyház presbyteriuma teljes anyagi és erkölcsi támogatásban részesítik ezt az intézményt; jószágukért itt is hálás köszönetet mondok. A vasárnapi-iskola vallásos és socialis előnyeit nem kell ismeretnem: tények mutatják, hogy ennek nélkül meg van az alapja és így a jövője is. Ezt akarta szolgálni válaszmányunk akkor, amidőn elhatározta, hogy egy, a vasárnapi-iskolákat ismertető füzetet bocsát a nyilvánosság elé, amelynek kiadására a Londoni Traktátus Társulatot kéri fel.

A vasárnap délutánokra tervezett *bibliamagyarázatok* lassankint elmaradtak, mert a theol. fakulás disztermének közönsége hetenkint kétszer már igénybe volt véve a péntek délutáni prot. estélyek és a vasárnap délelőtti akadémiai istentiszteletek által. *A leveleztyénség védelme* c. felolvasó cyklus a programmban közölt terminusoktól való több-kevesebb eltérés és a közönség részéről több-kevesebb (inkább kevesebb, mint több) érdeklődés mellett rendes menetben folyt. Kolozsvár előkelő társadalma e télen hihetetlenül igénybe volt véve ezerféle egylet és felolvasás révén, természetes tehát, hogy a komolyabb és kevésbé divatos kérdések közönsége csak a kvalitásban tünt ki és nem a kvantitásban. A perifériákon tartott *protestáns estélyeknek* meg volt a rendes közönségük. A *vegyes énekkar* adminisztratív nehézségek miatt nem teljesíthette feladatát úgy, amint szeretne volna.

Ez a felévi munkásság képe. Lehet, hogy kevés eredmény az ifjuság egyetemére vagy a társadalomra nézve, de akik önzetlenül és lelkesen dolgoztak: kiszámíthatatlanul nagy. Fogadják érte baráti köszönetemet és Körünk háláját

Dr. Ravasz László,
elnök.

Hogyan kell bibliaolvasókört szervezni?

(Dr. Fries Károlynak, a ker. diákok világszövetsége elnökének előadása az almádi-i diákgyűlésen 1908. július 3.)

Jézus csodái is arra valók voltak, hogy isteni szeretetét és könyörületeségét bizonyítsák: s nem arra valók, hogy feltűnést keltsenek, mint Simon Magus csodái (Csel. 8:9, 11.)

A másik fontos textus e kérdésre vonatkozólag Márk 6:34-ben olvasható. „Megszáná őket . . . és kezdé őket sorra tanítani”.

Tanításában csodálatos szabadsággal járt el — úgy a helyet, a külső körülményeket, mint a hallgatóságot és módszert illetően.

Hely. Synagógában a rendes istentisztelet idejében: Luk. 4:16; 13:10; Márk 1:39. A jeruzsálemi templomban az ünnepek alatt, midőn az ott levők a tornácokban járkáltak: Ján. 7:14; 10:23. A hegy lejtőjén: Luk. 6:17. A tó partján a bárkában: Luk. 5:1—3; Máté 13:2. stb.

Hallgatóság Néha több ezer emberhez beszélt: Máté 15:32; néha százakhoz s néha csak a tanítványokhoz: Máté 10:5—42; 13:37—52; 16:13—28. Néha a 12 közül is csak egy kisebb körnek: Jánosnak, Péternek és Jakabnak; sokszor egy embert is elégnék tartott arra, hogy beszéljen neki. Nem ragaszkodott csupán egy néposztályhoz. Éppen annyi időt s erőt fordított a szegény, tudatlan samariai asszony megterítésére. (Ján. 4.) mint a képzett s művelt gazdag ifju felébresztésére. Márk 10: 17—22. Luk. 18: 16.) Félbe szakítja éjszakai nyugalma, hogy a félénk Nikodémussal foglalkozzék. (Ján. 3.) s elfogadja meghívását egyik előkelő farizeusnak, hogy szólja neki az igazság beszédét, (Luk. 7: 36.) s ugyanakkor van ideje megbocsájtó, szeretetteljes szavakat intézni egy szegény, megvetett nőhöz is. (Luk. 7: 48.) Vendégül megy gazdag, de megvetett puplikánusokhoz is. (Máté 9: 10. Luk. 19: 5. 6.) Van ideje tanítani az egyszerű Máriát, (Luk. 10: 39.) s feltámadása után is még csodálatos beszélgetést folytatott Péterrel.

Tanításának módszere is rendkívül változatos volt. Mindig alkalmazkodott a körülményekhez. A nagy tömegekhez is tudott úgy szólni az örök igazságokról, hogy azok bizonyára megértették, mert olyan példázatokot mondott nekik, miknek tárgyát mind sokszor látta s jól ismerte saját életéből. A példázatokot úgy használta, mint egyenleteket: Ami y viszony van a és b közt, olyan viszony van c és x közt, közted és Isten országa között. Azaz: jól tudjátok, hogy miképp bánik az atya az ő fiával, midőn az, eltékozolva pénzét, ismét hazatér. Éppen így bánik az Isten akárhivel is közületek, aki visszatér hozzá. Tudjátok, hogy a kevés kovász miképp poshasztja meg az egész tésztát; Isten országa is éppen így hatja át az embert, vagy az emberi társadalmat, ha az befogadja azt.

Egyesekkel: más-más módon bánik az adott helyzet szerint. A vak ifjunak, kinek szeme világát vissza adta, (Ján. 9.) saját személyéről nem is szólt az első napon, csak a második napon, midőn már néhány furcsa tapasztalatot szerzett az ifju. Ekkor kereste őt fel és ekkor kérdezte tőle: Hiszesz-e az Isten Fiában? (Ján. 9: 35.) Hasonlóképpen foglalkozott a Bethesda-i beteggel. (Ján. 5.) A samariai asszonytól először egy ital vizet kér. Ezáltal kihívta a nőies szolgálatkészséget s azután fokozatosan vezette az asszony földhöztapadt elméjét az égi dolgokra. Miután felkelti érdeklődését az igazság iránt, felkelti

lelkiismeretét, reá mutatván életének sötét foltjára. S midőn öntudatára ébredt bűnös voltának s kifogásokkal kezdi meneni magát, csak akkor ismertette meg magát Jézus, a Szabadító. (Ján. 4: 26.)

Máskép áll a dolog Nikodemus történeténél. Nikodemus hosszú bevezetéssel akarja kezdeni a beszélgetést. Jézus félbeszakítja s egyszerre rátér a fődologra: ujjá kell születned. (Ján. 3:3.)

Mig egyfelől megelégedett azzal, hogy nincs hol fejét lehajtania, másfelől Simon farizeustól udvariaságot várt. (Luk. 7:44—46.) Ezt azért tette, hogy épen azon ponton tapinthatson Simon lelkiismeretére, ahol az legérzékenyebb volt, t. i. a külsőies dolgokban. — Szavait gyakran oly tekintettel kísérte, mely magára vont a tanítványok figyelmét. (Márk 10: 21.) Némelyeket nyilvános beszédei, másokat magános beszélgetése által nyert meg.

Jézus azonban nem egyedül munkálkodott, hanem másokat is munkába állított és szervezte a munkát, hogy az annál eredményesebb legyen. A hetven tanítványt kettesével küldte szét s bár nem tudjuk, hogy így járt-e el a tizenkettő szétküldésénél, de azon rendből, melyben a tanítványok neve elősoroltatik, következtethetjük, hogy ők is kettesével küldettek szét. (Márk 6:7) Mielőtt elküldte volna őket, tanította és képezte őket. A feljegyzés, mely ez oktatást tartalmazza, kétségtelen bizonyossága egyfelől annak, hogy a tudósítás igaz, másfelől mutatja, hogy mily türelmes volt a mester az oktatásban.

Hányszor olvassuk e kifejezést: „Nem értették meg őt”. (Máté 13:36; Luk. 18:34; 9:44—45.) Egy alkalommal úgy látszik, mintha türelmét vesztette volna, midőn egy sereg kérdést tesz fel, nem várva rá feleletet. (Márk 8:17—21) De azért nem fárad el a tanításban. Mily csalódás lehe ett az Jézusnak, midőn a tanítványokban oly nagy szeretetlenséget látott, mint pl. midőn az éhező sokaságot elakarták küldeni, (Máté 14:15.) elakarták utasítani a Syrophoeniciai asszonyt, (Máté 15:23.) a gyermekeket, (Máté 19:13.) vagy a midőn megakarták tiltani a munkát azoknak, kik nem egyeztek meg velük minden apró részletben, (Márk 9:38—40.) vagy midőn tüzet akartak kérni az égből, hogy pusztuljon el a Samaritánus ház, mely nem akarta Jézust befogadni; (Luk. 9:54.) vagy midőn vetélkedtek egymással az elsőség felett. (Luk. 9:46—48) vetelkedtek egymással még a legutolsó estén is. (Luk. 22:24—27. Ján. 18:12—17.) Mily megható szavakkal vett tőlük bucsut s reájuk bizza a nagy munkát azokra a tudatlan, szegény, de hívő emberekre. Érezték e pillanat fontosságát s egy-kettő, kinek szavait azelőtt nem jegyezték fel, most megszólalnak, Tamás, Fülöp és Judás (nem Jskariót). Jézus is meg volt indulva és imádkozott azokért, kiket az Atya néki adott, (Ján. 17:6.) imádkozik értük, hogy egygyek legyenek; (Ján. 7:11—21.) imádkozik azokért is, kik általuk hinni fognak, (Ján. 18:20.) tudniillik értetek és

értem is. Ez egység célja az, hogy a világ higgyen, aki megtöri az egységet, ez rossz képviselője Jézusnak és gátat vet annak, hogy a világ hidjen Krisztusban. Egynek lenni a Krisztusban csak úgy lehet séges, hogy ha egygyek vagyunk a Krisztussal. Minél közelebb jutunk ő hozzá, annál közelebb jutunk egymáshoz is. Igaz bizonyosságot csak akkor tudunk tenni Krisztusról, ha igazán ismerjük Őt. Hogyan ismered meg Őt? A biblia helyes tanulmányozása által.

Isten ígéje.

„E világ elmúlik és az ő kivánsága is“.

(I. Ján. 2: 17.)

Körülbelül 1500 évvel a bűneset után azt a rémületes hírt kapta egy Noé nevű ember, hogy az Isten az embereket gonoszságuk miatt el fogja törölni.

A bűn teljes érettségében jött be ebbe a világba, az első asszonytól született ember gyilkos volt. Tény, hogy az ember az első elesés óta gonosz volt és gonosz maradt. Nincs semmi jó benn, gonosz természeténél fogva. Tekints magad körül s találsz elég bizonyítékot. Hagyd az embert magára és lásd, mily gyorsan rohan veszedelembé. A bűn az emberek veszedelme. Azokban a napokban elhatalmasodott a gonoszság; azért megparancsolta Isten Noénak, hogy építsen egy bárkát, menedékkül magának és övéinek az özönvíz idején, melyet ő a földre fog küldeni. Noé, aki hitt Istenben, megtett mindent, amit az Úr neki parancsolt.

Az is feladata volt Noénak, hogy az embereket a közelgő ítéletre intse, de ők nem figyelmeztek rá. A jelek felől kérdezősködtek, melyek mutatták, hogy özönvíz fog jönni a földre. Kinevették Noé különös gondolatát, mint ahogy az emberek a világ végének s az ítéletnek gondolatán ma is gúnyolódnak. Mikor Noé megkapta a parancsot a bárka építésére, jól tudta, hogy azzal a gúny céltáblája lesz. Az öreg ember a gúny és nevetés közt mégis derekasan dolgozott. Istennek legyen hála érte, hogy abban az időben is akadt valaki, aki félelem nélkül merészelt a közvélemény ellenére tenni s az Úr szavának engedelmesskedni. Ez egyik legnagyobb csodája a világnak. Noé folytatta a bárka építését s gyermekeit úgy nevelte, hogy az Isten szavának higgyenek s a bárka építésében hűen segítsenek.

Jöttek-menek az emberek s látták a különös építményt; az építőmestert valószínűleg bolondnak tartották. Hallottam beszélni embereket, hogy Isten sohasem rombolhatja szét ezt a világot s el nem pusztíthatja, mások azt állították, hogy nincs is Isten. Kétségkívül az özönvíz előtti gondolkodóknak is ezek voltak a nézetei. Noé és családjában lévő bárkájára volt állandó tárgya trefás megjegyzéseknek.

Sok év múlt el s közelgő özönvíznek még nyomai sem látszottak. A nap sugarai ugyanolyanok voltak, mint száz évvel azelőtt. Tán csillagjósok is voltak abban az időben, kik azt állították, hogy ki tudják olvasni a csillagokból a népek és országok sorsát, de valami nagy áradást jelentő változást nem tudtak észrevenni. Talán voltak geológusok is, kik leszállottak a föld mélyébe s onnan valami csontvázat hoztak elő, hogy Isten nem lélelét bebizonyítsák, mások talán azt hiték, hogy az embereknek ősapja a majom. De semmiesetre se hittek az özönvíznek eljöveteleiben.

Azt hinnők, hogy Noé, miután oly sokáig predikált, elvesztette kedvét. Oly sok éven át predikált és munkájának semmi gyümölcse. És mégis tovább hívta a népet megtérésre és építette a bárkát. Pár az évek során sok deszka elrothadt és használhatatlanná lett, úgy hogy ujjal kellett kicserélni, de ő dolgozott fáradhatatlanul. Isten parancsolta, hogy bárkát építsen az özönvízre, azért nem bánta az eltöltött időt; az ő feladata volt építeni és predikálni.

Még több év múlt el, már-már ütött az Istenről meghatározott óra. Az emberek hiába várnak valami szerencsétlenséget hirdető jelt. De ebben az egész világ egy nézetten volt: „Noé bolond! Isten nem pusztíthatja el az egész világot özönvízzel.“ Hasonlólag szólnak manapság is, Isten nem égetheti el ezt a világot tüzzel. De Ő, aki ezt semmiből hívta elő, valószínűleg újra semmivé tudja tenni. Azért meg ne csaljátok magatokat, Isten ítélet elé fogja egyszer állítani e világot. Ő kegyelmes Isten, de egyszersmind szent és igazságos is. Lehet kegyelem, irgalom, szeretet — vagy pedig ítélet, kárhozat és átok a részed.

Noé befejezte a bárka építését, már minden készen. Tavasz van és mindnyájan a vetéssel foglalkozkodnak. Noé nem vet, nem ültet. Isten azt parancsolta, hogy a bárkába menjen. Ő bevonul s mindenki kérdi: „Miért nem vár, míg a vihar kitör s az ár növekszik. Hiszen a nap oly barátságosan süt; nincs semmi látszata, hogy esni akarna. A nyájak kinn legelnek a hegyeken és völgyeken. Minden úgy van, mint azelőtt.“ De Noé mégis a bárkába megy. Az emberek, kik az öreg Noét oly sokáig gúnyolták, megijedtek, mikor látják, hogy jó elő mindenféle állat a mezőről és az erdőből, trigris és medve oroszlány és bárány egymás mellett menve.

Mikor már mind a bárkában voltak, Isten bezárja az ajtót. A Szentírás egy más részében azt mondja, hogy „Ő bezár és senki azt ki nem nyithatja.“ Hét napig tartott a bárkába való bevonulás, hét kegyelmi nap a kemény nyaku nemzetség számára. Ha kegyelemért kiáltottak volna, Isten megmentette volna őket. De senki nem jött. Akkor ütött az utolsó óra és következett az ítélet.

A nagy mélységnek kutjai feltárultak. A víz nemcsak a menyek ablakából ömlött, hanem a föld

mélyeiből is előtört. Folyamok, tengerek, tavak kikeltek medreikből. Az emberek megrémülve a bárkához siettek, de a bárka zárva maradt, a kegyelem ideje letelt, következett a halál.

Igy ád az Isten kegyelmi időt minden embernek. Mindenki számára készen áll a bárka, hogy meneküljön a veszedelem árjából. Ő nem akarja, hogy kívül maradjunk, hanem, hogy meneküljünk és Jézushoz siessünk. Óh halld a szeretet szavát: „Menj be a bárkába, te és a te házád!“ „Béküljétek ki Istennel!“

Szülők, ti menjétek először a bárkába, hogy a ti gyermekeitek is követhessenek titeket. Noé is előment. Hogy remélhettek, hogy gyermekeitek be fog-

Tudjátok-e, hogy minden harminc évben többen halnak meg, mint amennyien akkor elvesztek: Az özönvíz csak néhány órával hamarabb vitte őket az örökkévalóságba. De nemcsak ez, maga az Istennek fia mondta: „Amint volt Noé idejében, úgy lesz az ember Fiának napjaiban is“. Isten el fogja pusztítani egyszer e világot tűznek erejével. Mikor majd utolszor emelkedik ütésre a világ órájának kalapácsa, akkor úgy lesz, mint Noé napjaiban: az emberek ettek, ittak, házasodtak, férjhez mentek. Akkor csak azok fognak megmentetni, kiknek a keresztről szóló ige nem volt bolondság, akik készek mindent otthagyni s az embernek Fia elé állani.

Moody.

nak menni, ha ti magatok kívül maradtok? — Isten ma hív téged, kedves olvasóm és ezt kérdi: „Van-e bárkád, amely védelmet nyújt, ha jő a halál?“ Nem szükséges sok éven át építened, készen van és van hely benne mindenki számára. „A Jézus Krisztusnak a vére megtisztít minket minden bűnünktől“. Ebben találod meg a bárkát, melyet Isten számodra készített. Azért. „Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket“. Különben jő rád egy óra, mikor a kegyelem idejének vége, az ajtók becsuktnak s akkor — „késő“ lesz.

Az emberek még mindig okoskodnak s ezt mondják: „Nem hisszük, hogy özönvíz, mi csak az Új-Testamentum tanainak hisszük, de nem az Ó-Testamentumnak. Nem hihetjük, hogy Isten olyan tömeg embert egyszerre elpusztított.“

Kegyesség útja.

Megmentő találkozás.

Sokan kísérték András Bácsit utolsó útján itt a földén. Az egész falú ismerte s szerette a jó öreget, aki 30 esztendő óta odaadó hűséggel szolgálta uraságát. Elhangzott az ének s ekkor a tiszteletes úr így szólott az összegyültekhez: Ti mindnyájan ismertétek Andrást s igazat adtok nekem, ha azt mondom, hogy az elhunyt évek hosszú során át úgy élt, mint becsületes s istenfélő emberhez illik, ki kötelességét hiven igyekszik teljesíteni. S ezen jóra való ember mégis — utonálló volt. Vagy 30 esztendeje, hogy az uton rám támadt s pénzemet követelte. Nem ijedtem meg, hanem beszédbe elegyed em vele, s megtuda-

koltam, hogy mi bírhatta ily gonosz s veszélyes életmód folytatására. „Jó uram — kocsis voltam; de miután szolgálatomat elhagytam s bizonyítványaim nem voltak, sehol sem kaptam alkalmazást. Hogy éhen ne haljak, kénytelen voltam lopni“. Magammal vittem — így folytatá a lelkész — s házamba fogadtam. Harminc év óta hiven s szorgalmasan végeztem a dolgomat s soha káromló, istentelen beszédet nem hallottam szájából, sőt egész magaviselete s minden cselekedete meggyőzött afelől, hogy egy veszendő lelket a jó utra, egy eltévedt juhót a jó pásztorhoz vezethettem.

Nyugodjék békével teste a feltámadás nagy napjáig.

Melyik a legjobb fordítás?

Vitakoztak a legjobb bibliafordítás felett. Egyik a Vulgatát Hieronymus latin fordítását, másik a Luther német fordítását, harmadik a Károli-féle magyar bibliát tartotta elsőnek. A különböző nézetten lévők nem tudtak megegyezni, midőn így szólott a házigazda: „Én az édes anyám fordításának elsőbbséget adok minden egyéb felett. „Az édes anyja fordításának?“ Hogyan gondolja azt? Így hangzott minden oldalról. „Én úgy értem a dolgot, hogy édes anyám, amióta csak gondolkozni tudok, naponkint lefordítja nekem a szentírást. Ugy tolmácsolja, hogy minden világos s könnyen megérthető. Egész élete az Isten ígéjének magyarázata s ezt a magyarázatot nem mulja felül a legkitünőbb tudós munkája sem“.

Hiszi, hogy van Isten?

Midőn egy híres utazó Páris egyik vendéglőjében megszált s az első hónapra eső lakásbér részletét 150 frankot azonnal ki is fizetett, a szálló tulajdonosa megkérde tőle, hogy nyugtát kíván-e a kifizette, öszszegről? „Nem szükséges, hiszen Isten látta“. „Hisz ön Istenben?“ Természetesen! S ön is?“ „Nem, uram, én nem hiszek Istenben“. „Akkor legyen oly szives, s nyugtázza az átadott pénzüsszeget“.

Egyháztársadalom.

Szocialis kurzus.

5. A szocialis irodalom tanulmányozása. Igen érdekesen ír erről a kérdéstről dr. Borovicky Nándor katolikus író a „Szocialis Tevékenység Kézikönyve“ című munkájában, igen értelmessé ismerteti az ismeretszerzés ama gyakorlati módját, amely nem egyéb, mint a *gyűjtés*. Napilapjaink ugyanis naponkint hoznak tárgyunkat érintő érdekes cikkeket. A Pesti Napló, Budapesti Napló, Magyar Hirlap, Pesti Hirlap, Egyetértés, Magyarszó mindegyre hoznak statisztikai, társadalmi vonatkozású cikkeket, amelyeket kiváló

baszonnal értékesíthetünk, nemkülönben e sokszor túl klerikális hajlandóságú Budapesti Hirlap és az ultramontán Alkotmány szintén sok tanulságos cikket közöl, amelyet sok erkölcsi haszonnal olvashat bárki. Egyházi hetilapjaink és folyóirataink közül utalunk az Egyházi és Iskolai Lap (Budapest), Debreceni Prot. Lap, Sárospataki Lapok (Sárospatak), Dunántuli Prot. Lap (Pápa), Református Szemle (Kolozsvár), Protestáns Szemle (Budapest), Keresztyén Szövetség (Budapest), Olajág (Budapest), Mustármag (Budapest), Vasárnap (Maros-Vásárhely).

Amit kívághatunk, vágjuk ki, ráírva pontosan hol találtuk, p. o. a Pesti Napló 1909. évi 35. számában amit nem vágathatunk ki, annak pontos címét, esetleg rövid tartalmát írjuk ki egy nyolcadrészes papírosra s a papírlapot jegyezzük meg *vezérszó* szerint (p. o. Kálvin Szövetség, Erdélyi egyházi értekezlet, Diakonissza-ügy) s az egész gyűjteményt rendezzük betűrend szerint. A kis röpiratokat, értekezéseket, stb. hasonlóan.

Igy kiváló és értékes gyűjteményekre tehetünk szert.

Ami a könyvek beszerzését illeti, igen ovatosnak kell lennünk, már a takarékosági szempontból is.

Érdemes beszerezni a dr. Földes Béla „A társadalmi gazdaságtan“ című munkát. A társadalmi tudományi társaság kiadványait Budapest, Pollitzer könyvkereskedése. Érdekes Biederlack S. J., Kiss A. társadalmi kérdés mibeülte és megoldása című katolikus mű.

Kitünő német szakirodalmi munkák: Schulze-Delitsch, Das Kapital und deren Verhältnis zur Arbeit.

Bode, P. W. Die Ländliche Spar u. Darlenskasse als Stück des inneren Mission. (Hannover.)

Böhmer J. Dorf kathekismus oder das Christl. Haus auf dem Lande und seine grosze Aufgabe in der Gegenwart. Leipzig etc.

A katolikus munkák közül Ant. Retzbade művét kell különösebben kiemelni.

Különböen egyes kérdéseknél az illető szakirodalmat bővebben fogjuk ismertetni.

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Zsoltárok könyve.

1909. március 9. Hétfő. Az én bűnvallásom Zsol. 51.
10. Kedd. Az én pásztorom. Zsol. 23.
11. Szerda. Az én harc dalom. Zsol. 68: 1—6.
12. Csütörtök. Az én királyom. Zsol. 2.
13. Péntek. Az én megváltóm. Zsol. 22: 1—11.
14. Szombat. Az én hajlékom. Zsol. 90: 1—12.
15. Vasárnap. Mit tanulhatok a zsoltárokból? Zsol. 46: 1—12
(Fogadástartó óra.)

Mely zsoltárokból meritettél még különös áldást?
Sorolj fel különösképen erősítő részeket.

Isten segedelméből — A Filadelfia Diakonissza-egyletnek. A marosvásárhelyi élő keresztyén szövetség

tagjai, részben lapunk buzdítására, de kétségtelenül az isteni kegyelem által indítva, gyűjtést rendeztek a maguk és az ő közvetlen ismerőseik körében a Filadelfia diakonissa-egylet részére. Ez időszerint több mint 203 korona gyűlt össze a szent célra, de e gyűjtést még tovább folytatják.

A maros-vásárhelyi Bethlen Kata nőegylet. E szép sikerrel működő s Isten országa érdekében a női munka körnek legmegfelelőbb ágát művelő nőegylet közelebből fényes estélyt rendezett, a mely igaz lelki-gyönyörűségünkre gyűjtötte össze Maros-Vásárhely és vidéke intelligens társaságát. Az estély rendezésén a marosvásárhelyi Bethlen Kata nőegylet buzgó elnöksége gr. Toldalagi Lászlóné urnővel fáradozott a legtöbb és legnagyobb odaadással s kivüle egész sereg buzgó nő. Az estély zenekedvelői előadással volt egybekötve, a melyen előadták Dumas „*Nők barátja*” című vígjátékot. Az előadás kiváló magas kvalitását dr. Madaras Józsefné, dr. Mihály Zsigmondné, dr. Roediger Jenőné, Z. Hatola Hajnalka, Józsa Margitka, Imre Margitka, dr. Melha Ármánd, Kovács Dezső, dr. Vészi Arthur, Máthé János, B. Szabó Imre, Bárány János, Révész Ödön, Váradai Árpád, Nagy Géza és Páll Margit közreműködése emelte, egyszersmint biztosította. Az erkölcsi siker mellett az anyagi siker is hasonló. 1350 korona hasznos haszon maradt a Bethlen Kata nőegylet iskola alap javára.

A Kálvin-Szövetségre ezen uton is felhívjuk az olvasók figyelmét. Jelentkezni lehet Dr. P. Horváth Zoltán ügyvédnél, Bndapest, Ferencz József-rakpart 24. Évi díj 5 korona. Pártfogó tagsági díj 1 kor.

Diákestély. A kolozsvári „Bethlen Gábor Kör Diákszövetsége” február 14-én (vasárnap) a református theologiai dísztermében az evangéliumi diákmozgalom ismertetése végett egy fényesen sikerült, nagyszabású „*diáke-stély*” t rendezett. Az estély gazdag programjának legkiemelkedőbb pontjai voltak a főtiszteletű és méltóságos Kenessey Béla erd. ref. püspök úr megnyitó beszéde és a Pongrácz József komáromi ref. püspöki titkár, theol. m. tanár előadása. Az estély jövedelme a „Magyar Evangélium Keresztyén Diákszövetség” céljaira fordított. — A Bethlen Gábor Kör Diákszövetsége este 8 órakor megint összejövetelt tartott, hol Pongrácz József püspöki titkár, Nagy Károly theol. igazgató és Ravasz László theol. tanár tartottak előadást az evangéliumi ifjusági egyesületek munkáiól.

Tanítók és lelkészek gyümölcstermelő kurzusa. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter redeletére Budapesten és Kolozsvárott lelkészek oktatására, Keszthelyen, Tordán, Kisszebenben pedig tanítók részére gyümölcstermelő-kurzust rendeznek. Az első kurzus Keszthelyen lesz a gazdasági akadémián, március 21–31-én. Folyamodni március 10-ig kell. A második a lelkészek kurzusa Budapesten a kertészeti tanintézetben március 29-től április 3-ig. Kolozsvárott a lelkészek kurzusa április 19-től 24-ig tart. Folyamodványt március, illetve április 10-ig kell beadni. Tordán április 15-től 24-ig

lesz a kurzus. Kisszebenben pedig ápr. 28-tól május 7-ig. Folyamodást e két utóbbi helyre március 15, illetve április 10-ig kell benyújtani. Tanítók 30 kor. utazási és napi 4 korona ellátási díjat, lelkészek 54 korona utazási és 5 korona napi ellátási díjat kapnak. A lelkészek kurzusára 12, a tanítók kurzusára 16 tanítót vesznek föl. Minden egyes tanfolyamon részt vehet ezen kívül önként jelentkező 4–5 gazda is, akik azonban semmi államsegítséget sem kapnak.

Igazmondások.

Ki naggyá akar lenni, tudjon előbb kicsiny lenni!

Lelkünk az Ur, testünk a szolga. Aki ezt megfordítva veszi, rosszul gazdálkodik és tönkre megy.

Az emberekről mindig csak jót kellene hinni és beszélni. A rosszak megjavulnak, ha észre veszik, hogy a jót feltesszük róluk.

Kinek az ég sokat adott, attól sokat is követel.

A szerencse nem szereti mindig ugyanazt az embert hordozni a hátán.

Az élet legjobb éléskamrája a mértékletesség.

Inkább az adott, mint a vett jótéteményeknek örülj.

Legjótékonyabb a remény, mert ez velünk marad mind a sirig, hogy vigasztaljon.

Legkönnyebb másnak tanácsot adni.

Legnehezebb önmagunkat megismerni.

Világ folyása.

Lesz-e háború? A külpolitikai események a nagyhatalmaknak elfoglalt álláspontjai szerint szoktak bizonyos változásokat mutatni, épen ezért az egyes ügyeknek fejlődése, kialakulása rendszerint előre látható, mert a nagyhatalmak nem szokták álláspontjukat máról holnapra megváltoztatni és ezzel meglepetéseket okozni. Oroszország azonban ugylátszik nem hódol ennek az elvnek, vagy legalább is titkos céljai vannak, mert meglepetéseket csinál. Eddigelé Oroszország olyan színben tünt fel, mint aki óva inti Szerbiát a fészkelődéstől és nyíltan kifejezést is adott annak, hogy háború esetén nem hajlandó a szerbeket támogatni. A legutóbbi napokban azonban egyszerre olyan hurokat kezdett pengetni, mint aki Szerbia partján áll és azt a javaslatot tette a nagyhatalmaknak, hogy nem csak Belgrádban, hanem Bécsben is járjanak közbe és mintegy kényszerítsenek minket arra, hogy mondjuk meg, milyen engedményeket vagyunk hajlandók adni Szerbiának. Politikai cselfogás akart-e lenni ez a köpenyforgatás orosz részről, vagy pedig csak az volt a cél, hogy a szláv nemzetek rokonérzését magának meghódítsa, azt még nem lehet tudni, de bizonyos az, hogy ha javaslatához ragaszkodik,

— ami nem lehetetlen, bár lapjai a béke mellett kardoskodnak — komoly események előtt állhat egész Európa. Monarchiánk nem engedheti, hogy akkor, amikor a szerbek hengegő modorban lépnek fel vele szemben, akkor ő legyen az, aki külső befolyástól kényszerítve olyan nyilatkozatok tételével csitítsa el Szerbiát, hogy mit fog neki adni ha békében marad. Ez megalázása volna monarchiánknak és nem volna összeférhető nagyhatalmi jellegével. Európa egyik hatalmassága sem tette magáévá ezért az orosz javaslatot és Oroszország is talán befogja majd látni, hogy olyan téren mozog ez a javaslat, amely könnyen veszedelmet hozhat egész Oroszországra. Külügyi kormányunk jegyzéket intézett az összes nagyhatalmak kormányaihoz, amelyben az áll, hogy hajlandó, úgy mint eddig is, gazdasági engedményeket tenni Szerbiának, de ezeket mindaddig közelebbről meg nem jelölheti, míg Szerbia hivatalosan és kifogástalan módon ki nem jelenti, hogy nem ragaszkodik tovább területi engedményekhez és megszünteti hadi készülődéseit. Ha ez megtörténik, Ausztria és Magyarország készek egy másik hatalomnak közbenjárását elfogadni a gazdasági engedmények mértékének megállapítása végett. Külügyi kormányunk eme jegyzékére adandó válaszoktól és Oroszországnak magatartásától függ most már, vajjon békét vagy háborút hoz-e a kikelet?

Az új véderőtörvény. Véderőtörvényünk reformján ügylátszik igen serényen munkálkodnak. A tanácskozások majd Bécsben, majd Budapesten folynak. Bécsi hírek szerint az osztrák honvédelmi miniszteriumban Hoffmann Hugó altábornagynak, a közös hadügyminiszterium osztályfőnökének elnöklése mellett ma folytatták azokat a tanácskozásokat, amelyeket Budapesten nemrégiben félbeszakítottak. Ezen tárgyalásokra a magyar királyi honvédelmi miniszterium képviselői is Bécsbe utaztak Baitz ezredessel az élükön. A tanácskozásokat Bécsben néhány napon át fogják tartani és azután a jövő hét végén valószínűleg Budapesten fogják folytatni. A tanácskozásoknak az a célja, hogy a kiküldöttek az új véderőtörvény tervezetét teljesen átdolgozzák. Ez igen nagy munka és előreláthatólag a tárgyalások június előtt nem fognak befejeződni s így maga az új véderőtörvényjavaslat ősz előtt semmi esetre sem kerülhet a parlamentek elé. Ezideig még nem is történetelt döntés a tekintetben, hogy mikor terjesztik a törvénytervezetet a törvényhozás elé, azért, mert a tanácskozások befejezésének idejét sem tudja még a bizottság meg határozni.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és szerető magyar és első sorban derék református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen,

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fill., negyed

évre 1 korona 25 fillér. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Marosvásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést célszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni. Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő. A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetések elfogad.

Főmunkatársak:

Bedőházi János orsz. képviselő Maros-Vásárhely
Dávid Gyula ref. lelkész Élesd
Dr. Dekáni Kálmán ref. tanár Maros-Vásárhely
Domby Lajos ref. lelkész-esperes Gyula, Békésmegye
Denes József ref. lelkész M.-Bölkény
Dr. Gidofalvy István kir. közjegyző Kolozsvár
Kenessey Ida Kolozsvár
Király Béla ref. lelkész H.-Bodon
Molnár Imre ref. lelkész Bardóc
Szuhay Benedek ref. lelk. és egyh. m. főjegyző Sajókápolna
Szentmiklóssy József ref. lelkész Rákóczi falva
Dr. Szász Károly árvaszéki bíró Maros-Vásárhely
Ifj. Szücs Károly Matócs, Szathmármegye
Zih Sándorné Berettyó-Ujfalu
Tárkányi György ref. vallástanár Kolozsvár
Trozner Lajos ref. koll. tanár Maros-Vásárhely
S. Váradi Albert ref. theol. Kolozsvár
Uray Sándor ref. felső leányisk. vallástanár Debrecen

Agrár Takarékpénztár Részv.-Társ. Maros-Vásárhelyt.

Fiók-intézetek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsisztgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona
Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékosagot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi takarékperselyeket** izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kisértésnek, hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse könnyen ellentállhat.

Ha legalább egy korona a perselyben összegyűl, szíveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk. A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.
M.-Vásárhely

Nyomatott Adi Árpád „Kossuth“ könyvnyomdájában Marosvásárhelyt.